

שטח C / Area C / ארץ ללא צל / ורדה כרמלי

ורדה כרמלי יצרה את הסדרה 'שטח C' במשך כמעט שלוש שנים. שוב ושוב נסעה אל שטחי יהודה ושומרון הנמצאים תחת ממשל צבאי ישראלי כדי להבין דרך מצלמתה את מורכבות המקום ולגעת באנשים שחיים בו. "נסעתי כדי לדעת וכדי להראות", היא אומרת באחת משיחותינו סביב גוף העבודות המורכב הזה. הצילום של כרמלי אינו רק רגע בזמן, אלא התמשכות ארוכה הלוכדת ומאגדת יחד מבטים על המציאות הקבועה כל-כך של מה שנחשב פעם זמני – הכיבוש, החיים תחת איום, שליטה צבאית או אזרחית על פי שיוכם הלאומי של אלה שחיים בו.

כרמלי מודעת לשאלה האתית בצילומה של האחר. היא מודעת למערכת הסימבולית, הפטרונית, שהיא יוצרת בתוכה בעל כורחה. היא מייצרת מבט של זרות, של יחסי שליטה ושל סקרנות במה שנעקר מתודעת היומיום, כלפי האחר.

הצילומים חושפים במבט ראשון נוף של שקט, של למראה. ככל שהסדרה מתמשכת, מבעבעת ממנה ההבנה שזהו נוף מצולק, מחולל. הסדרה חושפת שני סוגי מבטים. האחד מבקש לברוח אל שמים וארץ, אל נופים פתוחים ההופכים כעין רשת הסוואה למציאות, אל חוויה שנונה שכמעט מאפשרת לכרמלי לחמוק מן המטען הרווי של המקום, אך עדיין לא מאפשרת לה לחמוק מן הפוליטי; מדי פעם צץ מוצב צבאי בשולי הנוף, דגל, צריף. במבט שני היא מסתכלת על חיי היומיום של האוכלוסייה הפלסטינית שחיה בשטחים אלו. היא מבקשת להסתכל עליהם "מבפנים" ולהביא מבט רב-שכבתי שבו היא מנכיחה בגופה ובאופן התבוננותה גם את ה"אני" שלה וגם את מצבו ואת קולו של ה"אחר".

התערוכה מתבוננת במציאות המסוכסכת, הרוויה בהיסטוריה ובמצבות ארכיאולוגיות בנות אלפי שנים. דרך ייצוגים המעלים שאלות על אופיו של המקום ועל טבעו – חפירות ארכיאולוגיות, "ישן" ו"חדש", מחסומי ברזל ואבן, מגני דוד, מסגדים, עוני ודרכים ארוכות הנראות כמובילות לשום מקום, כרמלי מבקשת לבחון את מורכבותו של המרחב שבו היא פועלת. היא "מנצלת" ומנכסת את המתועד במצלמתה וחושפת מעט ממורכבות הסכסוך ומהמחיר שנאלצים לשלם אלה שחיים שם. המבט, המודע מאוד לפעולת הרפלקסיה הכאובה שלו, מבקש להתרחק מן המוסכמה הריאליסטית השאננה של ייצוג ישיר של "עובדות במציאות". העובדה לעולם תתקיים בעיני המתבונן. הצילום של כרמלי מתאר תמונת מצב. היא עושה זאת בשקט מדוד, כך שלעיתים נדמה כאילו התמונה צולמה מעט לפני או אחרי "הרגע המכריע". הקוד הקונטטיבי שלה כרוך בהיסטוריה ובתרבות, אך העין או העדשה של כרמלי מוסטת לעיתים אל הדנוטטיבי, הפורמליסטי, אל קו אופק ארוך ומתוח, כזה המאפשר ריחוק

ביקורת. כרמלי מקפלת את התיעודי באמנותי, מערבבת ביניהם. היא מנכיחה את ההקשרים שבין "מקום" לבין ההיסטוריה שלו, הזיכרון, הצלקות והתקווה למציאות אחרת.

נר הרמט, אוצר